

Сергій МАЛОВІЧКО:

«Наш колектив має дуже амбітні плани та задуми. І ми це зробимо»

■ Завершився черговий навчальний рік у Тернопільському мистецькому фаховому коледжі. Навчальний заклад благословив на творчий шлях понад 60 музикантів, значна більшість з яких планує і далі торувати мистецьку освіту.

Тернопільський мистецький фаховий коледж ім. Соломії Крушельницької

Великий концертний зал нового корпусу коледжу на бульварі Шевченка став справді мистецьким храмом. Саме тут відбувалися найважливіші події. Одна з них – проект «Тернопільські музичні вечори». Це звітні концерти кожного відділу коледжу – «Оркестрових струнних інструментів», «Оркестрових духових та ударних інструментів», «Спів», «Хорове диригування», «Загальне фортепіано», «Музичне мистецтво естради», «Народні інструменти», «Фортепіано»... Сотні тернопольян мали змогу насолодитися талантами студентів та їхніх викладачів.

«Ми дбаємо про удосконалення професійного розвитку наших студентів. Запрошуємо до проведення майстер-класів на різних відділах як відомих українських музикантів, так і фахівців з-за кордону. Що це дає? Обмін досвідом, обговорення основ викладання та навчання тощо. Головне, що це потрібно нашим вихованцям», – каже очільник коледжу.

Так, упродовж навчального року у закладі побували знані піаністи, ударники та духовики, бандуристи, співаки, гітаристи, вокалісти з Німеччини, Києва, Харкова, Одеси, Львова, які ділилися своїми знаннями та навичками зі студентами й викладачами. Це Олена Пилаток, Йоахім Шефер, Євген Хмара, Оксана Рапіта, Павло Гузев, Юрій Янко, Віта-Вікторія Задорожна, Наталія Бучинська, Оксана Білозір... «У нас надзвичайно професійний колектив, який виховав тисячі висококласних музикантів», – розповідає Сергій Маловічко. – Та переймати кращі практики – це цілком прогресивний процес».

Великий концертний зал нового корпусу коледжу на бульварі Шевченка став справді мистецьким храмом. Саме тут відбувалися найважливіші події. Одна з них – проект «Тернопільські музичні вечори». Це звітні концерти кожного відділу коледжу – «Оркестрових струнних інструментів», «Оркестрових духових та ударних інструментів», «Спів», «Хорове диригування», «Загальне фортепіано», «Музичне мистецтво естради», «Народні інструменти», «Фортепіано»... Сотні тернопольян мали змогу насолодитися талантами студентів та їхніх викладачів.

«Ми дбаємо про удосконалення професійного розвитку наших студентів. Запрошуємо до проведення майстер-класів на різних відділах як відомих українських музикантів, так і фахівців з-за кордону. Що це дає? Обмін досвідом, обговорення основ викладання та навчання тощо. Головне, що це потрібно нашим вихованцям», – каже очільник коледжу.

Так, упродовж навчального року у закладі побували знані піаністи, ударники та духовики, бандуристи, співаки, гітаристи, вокалісти з Німеччини, Києва, Харкова, Одеси, Львова, які ділилися своїми знаннями та навичками зі студентами й викладачами. Це Олена Пилаток, Йоахім Шефер, Євген Хмара, Оксана Рапіта, Павло Гузев, Юрій Янко, Віта-Вікторія Задорожна, Наталія Бучинська, Оксана Білозір... «У нас надзвичайно професійний колектив, який виховав тисячі висококласних музикантів», – розповідає Сергій Маловічко. – Та переймати кращі практики – це цілком прогресивний процес».

студентів. Це був ризик, з одного боку, і, водночас, виклик для нас, бо твір дуже складний. Ми вперше, вважалося, чудово, бо згодом на біс виконали його ще раз. Саме тому ми змогли стверджувати: наші цілі та амбітні плани на майбутнє ми зреалізуємо. А їх, повірте, буде немало.

Тетяна ТАРАСЕНКО

Угоди про співпрацю підписані із мистецькими закладами Польщі, провідними музичними вишами України. Коледж тісно співпрацює із більшістю музичних та мистецьких шкіл області, які є стейкхолдерами (партнерами) навчального закладу. І це не звичайна угода про співпрацю – вона передбачає взаємодію та взаємодопомогу у плеканні нового покоління музикантів.

Мистецький заклад відновив проведення усіх раніше заснованих конкурсів, які були призупинені спершу через пандемію коронавірусу, згодом – через війну, а саме: імені Митрона Староцького для духовиків та ударників, імені Василя Барвінського для піаністів, імені братів Романа та Ярослава Теленків для струнників...

«Вважаю, що це важливе досягнення для нашого коледжу. Ми відкриті, ми хочемо, щоб мистецька освіта виїшла на новий – вищий – рівень. Бо мистецтво – це потужна зброя, особливо сьогодні», – наголосує пан Сергій.

Коли звучать гармати, музи не повинні мовчати. Мистецький фронт – це допомога нашим захисникам та захисницям. Студенти й викладачі ко-

студентів. Це був ризик, з одного боку, і, водночас, виклик для нас, бо твір дуже складний. Ми вперше, вважалося, чудово, бо згодом на біс виконали його ще раз. Саме тому ми змогли стверджувати: наші цілі та амбітні плани на майбутнє ми зреалізуємо. А їх, повірте, буде немало.

Тетяна ТАРАСЕНКО

студентів. Це був ризик, з одного боку, і, водночас, виклик для нас, бо твір дуже складний. Ми вперше, вважалося, чудово, бо згодом на біс виконали його ще раз. Саме тому ми змогли стверджувати: наші цілі та амбітні плани на майбутнє ми зреалізуємо. А їх, повірте, буде немало.

Тетяна ТАРАСЕНКО

Реклама

КУПУЄМО

- Мед

- Бджолопродукти

ГуртоМед

+38 068 135-96-22

gurtomed.com.ua

Свобода

№41 (485) середа
24 липня 2024 року

СЛАВА УКРАЇНІ!
ГЕРОЯМ СЛАВА!

плюс Тернопільщина • Виходить у середу і п'ятницю 6 сторінок

Незалежна громадсько-політична газета

Ілюзія стабільності минає разом з літом

Ми на порозі непростих випробувань

■ Протягом цього літа ціни на продукти та послуги в Україні після майже річної стабільності знову поповзли вгору. За даними Держстату, у червні рівень інфляції зріс до 4,8% в річному вимірі, тоді як ще протягом травня становив 3,3%. Основна причина подорожчання товарів зараз – підняття комунальних тарифів та цін на паливо.

Знову дешевшають яйця та олія, а дорожчає хліб

Основним фактором, що негативно вплинув на рівень споживчих цін у червні, є підвищення тарифів на електроенергію – з 1 червня Кабінет Міністрів підняв вартість кіловату з 2,64 до 4,32 гривні, або на 63,6%. У Центрі громадського моніторингу та контролю зазначають: у червні також відбулось здорожчання автомобільного палива: ціни в категорії "пальне та мастила", за даними Держстату, зросли на 25,5%, порівняно з червнем 2023 року. Серед інших груп товарів, що здорожчали в червні, – алкогольна продукція та тютюнові вироби (7,8%), охорона здоров'я (10,1%), зокрема ліки та медикаменти (теж 10,1%), а також транспорт (13%).

Ціни на продукти харчування у червні 2024 року в середньому знизились на 0,4%, порівняно з червнем 2023 року. Найбільше втратили у вартості яйця (22,4%), овочі (17,9%), цукор (11,5%) та соняшникова олія (10,9%). Натомість подорожчало масло (15,8%), фрукти (11%), сири (8,1%) та молоко (7,7%). Втім слід зважати на сезонний фактор, через який влітку дешевшають овочі та зерно. Фрукти в першій половині літа, зазвичай, мають вищу ціну, яка йде на спад до вересня-жовтня.

Через електроенергію та курс гривні ціни можуть рости далі

Динаміка інфляції у червні 2024 року загалом відповідає прогнозам Національного банку України. "З одного боку, інфляцію підтримували зростання витрат бізнесу на оплату праці й електроенергію, певне погіршення інфляційних очікувань, зокрема через послаблення обмінного курсу гривні. З іншого, стримуючими чинниками були вторинні ефекти від здешевлення сирих продовольчих товарів", – йдеться в повідомленні НБУ. Аналітики Нацбанку прогнозують, що впродовж наступних місяців ціни зростатимуть через збільшення витрат бізнесу на оплату праці та електроенергію, вичерпання ефектів значних минулорічних врожаїв, а також через очікуване підвищення акцизів на автомобільне паливо, тютюнові вироби та ал-

когорь. Погоджуються з таким прогнозом і експерти. Як зазначає президент Асоціації українських банків Андрій Дубас, за підсумками 2024 року інфляція може становити від 8% до 12%. На її рівень впливатимуть підтримка міжнародних партнерів. "Є багато факторів невизначеності: тобто чи продовжуватиметься підтримка, чи потрібна буде додаткова емісія коштів, чи завершиться війна і чи повернуться наші люди, адже це потужний капітал", – каже аналітик.

Утім є і позитивні новини. Андрій Дубас припускає, що найближчим часом українська економіка може поправитися. "Останні 3-4 місяці ми бачимо тренд росту кредитування, а це також матиме свої впливи на інфляцію", – пояснює він. Аналітик додає, що наступного року разом зі зростанням цін очікується і зростання заробітних плат, оскільки ці два процеси пов'язані між собою.

Спека, яка вбиває урожай і наш добробут

У розпал липневої спеки тернопольяни ахкали від цін на огірки – на ринку вони сягнули небаченого: 70 гривень за кілограм. Щоправда, як лише випав дощ, огірки подешевшали, але не дуже. Загалом дороге усе, окрім цибулі – уже другий рік поспіль вона є доступною – наразі по 10 гривень за кілограм. Картопля – по 20-25 гривень, помідори – по 40-45 гривень.

Якщо спека та дефіцит електроенергії буде продовжуватися на такому ж рівні, це призведе до ще більшого зростання цін, насамперед – на овочі, молочні, м'ясні, хлібобулочні вироби. Про це у коментарі Комерсанту повідомив заступник голови Всеукраїнської аграрної ради Денис Марчук. Він зазначив, що ціни на продукти харчування вже зросли через спеку та використання додаткових джерел енергетики: "Наприклад, молочні ферми вже збільшили потужності генерації. Йдеться про генератори. Їхня потужність, в середньому для ферми, становить не менше 100 кВт. За годину вони споживають велику кількість дизпалива, що вже призвело до здорожчання закупівельних цін на молочні продукти. Цей ланцюжок тягнеться далі – логістика, торговельні мережі, які зараз масово використовують енергію. Ми вже бачимо здорожчання молочних продуктів,

хліба, м'яса – все це є наслідками енергетичної кризи".

Крім того, Верховна Рада проголосувала за закон 11256-2 про збільшення ліцензій на паливо, і з вересня ціни на паливо підвищаться. Це також стане фактором, що впливатиме на весь логістичний ланцюжок через здорожчання бензину та дизпалива. Газ теж буде включений у цей процес.

Нагадаю: парламент ухвалив загалом закон про підвищення акцизів на паливо, який набуде чинності з 1 вересня 2024 року. Ставки акцизного податку в Україні збільшуватимуться поступово протягом чотирьох років. До 2028 року вони становитимуть: на бензин – 359 євро за 1000 л, на дизельне паливо – 330 євро за 1000 л, на скраплений газ – 70 євро за 1000 л. На думку фахівців, це рішення призведе до зростання цін практично на всі споживчі товари. Додасть росту цін і військовий збір. Мінфін планує збільшити ставку військового збору з 1,5% до 5% та розширити базу платників. Зміни торкнуться суб'єктів малого бізнесу та інших категорій, але не стосуватимуться пенсіонерів та соціалоплат.

У кишенях гуляє вітер, але не в усіх

Між тим, доходи більшої людей не зростають, а почасті – навпаки. На Тернопільщині уже традиційно найменша пенсія: 4436,41 гривень – це на 24% менше за середню по Україні. Загалом у країні станом на початок липня зафіксовано понад 10,2 млн пенсіонерів. Про це повідомив Опендатабот з посиланням на дані ПФУ. Зазначається, що загалом майже 4,5 млн пенсіонерів отримують пенсію меншу за 4 тисячі грн. Водночас понад половину виплат менша за 3 тисячі гривень. 1,2 мільйона громадян отримують середню пенсію понад 10 тисяч гривень.

Що із зарплатами? Як не дивно, Тернопільщина – не аутсайдер. Найнижчі середні зарплати в Чернігові,

Кривому Розі, Сумах. А найвищі у Києві (24 300 грн), Херсоні (22 800 грн); Львові (22 000 грн). У нашій області середній показник – 19 тисяч гривень. У так важко віритися, і судячи з коментарів у соціальних мережах, не віриться багатьом – люди дивуються, хто ж отримує стільки?.. Ну, зрозуміло: держслужбовці, правоохоронна та судова системи, яка частина бізнесу... От нещодавно Кабмін ухвалив постанову, якою дещо скоротив граничну чисельність податківців, водночас збільшивши оклади її працівників вдвічі. Але на загальному тлі це не значна частина працуючого люду.

Домагаються великих пенсій нардепи. 56 народних депутатів звернулися до Конституційного Суду з вимогою перевірити правомірність рішення про скасування перерахунку пенсій на основі зарплати для нардепів. Нардепи наполягають на відновленні дії закону, згідно з яким заробітна плата народних депутатів була б збільшена до 60% від заробітної плати чинного депутата. Якщо Конституційний Суд України погодиться на таке, підвищення становитиме понад 10 тисяч гривень, а також вони зможуть вимагати у ПФУ компенсацію невипланих сум за минулі роки у судовому порядку. Марно, що війна, що на найближчі роки заморожено розмір мінімальних зарплат та соціальних стандартів...

Іноді здається, що в Україні водночас кілька паралельних реальностей. Одні на фронті віддають життя, здоров'я, інші марять про гроші, і ця цинічність почасті немає міри, що демонструють мало не щоденні викриття спритників, які заробляють на війні.

Світ такий різний і різні люди... От, наприклад, зараз автосалони абсолютного порожні, бо українці кинулися скуповувати нові іномарки, зачухивши про ініціативу уряду про введення 15% військового збору при купівлі нового авто.

Ольга КУШНЕРИК

Вітаємо!

Оголосили переможців Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова» за 2023 рік

■ 21 липня озвучили імена лауреатів у номінації «Романи 2023». Приємно, що серед номінантів є й жителі Тернопільщини.

«Здобуття відзнак у Міжнародному літературному конкурсі «Коронація слова» – це вже традиція нашої родини. Цьогоріч відзначено рукопис моєї мами «Золоті верби ростуть...» як найкращий твір про кохання (спеціальна відзнака від учасників Львівського жіночого літературного клубу). Вітаю, люблю і пишаюся!» – так у соціальній мережі привітала маму Світлану ми-

нулорічна номінантка літературного конкурсу, аспірантка кафедри загального мовознавства і слов'янських мов

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка Юліана Нестерович з Гусятина.

Торік вона отримала спеціальну відзнаку від Київського національного університету ім. Т.Шевченка за найкращий патріотичний твір – роман «Казка про Червоного Змія».

Окрім Світлани Нестерович, спеціальну відзнаку від учасниць Львівського жіночого літературного клубу за найкращий твір про кохання отримала Марія Лішнянська з Козови за твір «Збатожені дощами», а фіналістом конкурсу став Володимир Пастух із смт Товсте за твір «Сильна кров».

Редакція газети «Свобода» також вітає лауреатів. Бажаємо творчого натхнення, здійснення мрій та нових цікавих високохудожніх творів!

Війна не припиняє свої криваві жнива

...Ще вродить жито. Визріє овес.
Ще буде мир, здобутий в перемогах.
І тільки душі до святих небес,
полинуть птахом до самого Бога.
Ще будуть квіти, бджоли і нектар.
Нап'ються пуп'янки живильної водиці.
І тільки кров, пролита на вівтар,
Розквітне маком в золотій пшениці.
І тільки біль ніколи не мине
За тихий рай дитячого спок?ю.
І мирне небо - чисте й голубе,
Загойть рани, та не нам з тобою...
І буде Київ. Вічний і нов?й.
Повстане все, що в полелі згоріло.
Сплететься хліб - святий і запашний.
І Бог воздасть. За все, що наболіло...
Людмила ГАЛІНСЬКА

На війну пішов добровольцем

16 липня Тернопільська громада провела в останню дорогу військовослужбовця, сапера **Василя Конопацького** (9.09.1990 - 13.07.2024). Мужній воїн отримав поранення на Донецькому напрямку. Ще тиждень медики боролися за його життя у лікарні в Дніпрі, але, на жаль, зарадити вже нічим не змогли. На війну Василь Конопацький пішов добровольцем у березні 2022 року. Попрощатися з захисником прийшли рідні, друзі, знайомі та побратими. Поховали Героя на Микулинецькому кладовищі.

У мирному житті працював в агросфері

16 липня жителі Тербовлі навіки попрощалися із військовослужбовцем, начальником служби засобів ближнього бою та розвідки озброєння логістики, майором **Валентином Ільїним** (1965 р.н.), який відійшов у вічність 13 липня під час виконання службових обов'язків поблизу населеного пункту Покровськ Донецької області. Валентин Ільїн проживав з сім'єю у Тербовлі. Удома на нього чекали дружина та син. Колишній кадровий військовий у мирному житті працював в агросфері. Та коли росія напала на Україну, не міг сидіти вдома - пішов, щоб захищати державу. Зі слів друзів, захисник був прекрасною, доброю людиною, дуже любив тварин. Поховали Героя на Київщині, де він народився.

Був світлою людиною

16 липня жителі с. Синьків, що на Заліщанщині, віддали останню шану військовослужбовцю **Богдану Черепасі** (1976 р.н.), який загинув 11 липня під час виконання бойового завдання. Про загиблого воїна згадують як про світлу людину та надійного друга.
"Чорним крилом нашу громаду огорнула сумна звістка. Вірний військовий присяги, захищаючи територіальну цілісність та державний суверенітет України, загинув житель нашої громади Богдан Іванович Черепас. Висловлюємо щирі співчуття рідним та близьким. Пам'ять про Героя буде завжди жити в наших серцях, як втілення справжньої мужності та патріотизму. Вічна пам'ять і слава Герою!" - йдеться у дописі Заліщицької міської ради.

Загинув на Донеччині

17 липня жителі Зборова провели в останню дорогу військовослужбовця, солдата ЗСУ **Богдана Коцура** (10.10.1974 - 4.07.2024), який загинув під час виконання бойового завдання на Донеччині.
"У скорботі низько схилимо голови перед світлою пам'яттю Героя та висловлюємо співчуття, спільно розділяючи біль втрати з рідними та близькими захисника Ук-

раїни, який до останнього подиху віддано боронив рідну землю", - йдеться у дописі Зборівської міської ради.

Захищав Україну з перших днів війни

17 липня Борщівщина відправила в останню путь військовослужбовця, молодшого сержанта, жителя с. Залісся Іване-Пустенської сільської ради **Віталія Мартинюка** (11.01.1988 - 11.07.2024), який загинув внаслідок мінометного обстрілу поблизу населеного пункту Стельмахівка Луганської області. Мужній воїн пішов захищати Україну з перших днів війни.
"Щирі співчуття рідним та близьким. Поділяємо горе родини, сумуємо, підтримуємо у годину скорботи... Вічна пам'ять та слава Герою!" - йдеться в повідомленні Іване-Пустенської сільської ради.

До війни працював механіком

18 липня у Тернополі навіки попрощалися із мужнім воїном, солдатом розвідувального батальйону, жителем Зборова **Олегом Михайлюком** (26.01.1987 - 10.07.2024), який загинув під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Єлизаветівка Покровського району Донецької області. До війни працював механіком. Олег Михайлюк вступив до лав ЗСУ в травні 2022 року. Про Олега згадують як про дуже доброго, працьовитого, життєрадісного хлопця, який любив собак і коней. Поховали Героя на Микулинецькому кладовищі у Тернополі.

27 квітня призвали до війська, а вже 13 липня загинув

18 липня у Збаразькій громаді провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, стрільця відділення охорони, старшого сержанта, жителя с. Синягівка **Григорія Грабарчика** (2.04.1980 р.н.), який загинув 13 липня поблизу населеного пункту Іванівське Бахмутського району Донецької області. Григорія Грабарчика призвали на військову службу 27 квітня цього року. У чоловіка залишилася дружина, двоє неповнолітніх синів і донька, яка незабаром має народити дитину. Поховали Героя на кладовищі у с. Синягівка.

Останній бій прийняв на Донеччині

18 липня у Великобірківській громаді провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, командира гранатомета протитанкового взводу механізованого батальйону, жителя села Смиківці **Миколу Гуменного** (13.04.1969 - 15.07.2024), який загинув під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Костянтинівка Краматорського району Донецької області. Мужній воїн захищав Україну від червня 2022 року. Людяний, щирий, справедливий, людина із золотими руками та величезним серцем, так відгукуються про мужнього воїна ті, хто його знав. Світлої пам'яті Микола залишив у смутку дружину Олю, дітей та онуків. Поховали Героя у с. Смиківці.

Поховали на Микулинецькому кладовищі

19 липня Тернопільська міська громада попрощала-

ся з військовослужбовцем Національної Гвардії України **Ігорем Кашубою** (18.12.1998 - 13.07.2024), який загинув під час виконання завдання в зоні бойових дій. Служив у ЗСУ від березня цього року. Про світлої пам'яті Ігора згадують як про доброго, чуйного, щирого та товариського чоловіка. Поховали Героя на Микулинецькому кладовищі у Тернополі. Вкладення перед відвагою Героя. Щирі співчуття рідним захисника. Вічна йому слава та пам'ять!

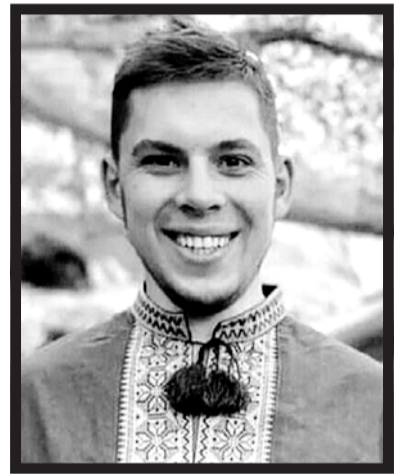
Був нагороджений нагрудним знаком Головнокомандувача ЗСУ

19 липня Тернопільська громада віддала останню шану захиснику України, тернопольянину **Тарасу Гондзу** (7.02.1992 - 13.07.2024), який загинув на Донеччині під час ворожого обстрілу. Загиблий захисник був випускником Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, де навчався на факультеті педагогіки й психології. Викладача та однокурсники згадують Тараса як надзвичайно щирого та світлого чоловіка, завжди готового підтримати та допомогти. Ще рік тому він складав кваліфікаційний іспит з психології в рідному університеті, де його вітали стоячи, дякуючи за героїзм та відданість Батьківщині. Тарас Гондз був не просто воїном, а справжнім Героєм, який неодноразово рятував життя своїх побратимів, витягаючи їх із найгаражніших точок бойових дій. За свою хоробрість та самовідданість він був нагороджений нагрудним знаком Головнокомандувача ЗСУ.

Служив у 44-й окремій артилерійській бригаді

19 липня у с. Вікторівка, що на Козівщині, віддали останню шану солдату, радіо-телефоністу відділення управління командира артилерійської батареї **Володимиру Кузьмі** (2000 р.н.), який загинув внаслідок влучання Грв-дрона 15 липня поблизу населеного пункту Мала Токмачка Запорізької області. Володимир пройшов строкову військову службу, згодом підписав контракт. Служив у 44-й окремій артилерійській бригаді ім. Гетьмана Данила Апостола. Поховали Героя на кладовищі в селі Теофіпілька.
"Щирий, добрий, завжди усміхнений юнак, готовий будь-якої миті прийти на допомогу. Таким він був, таким й назавжди залишиться у нашій пам'яті", - йдеться у дописі Козівської селищної ради.

Останню дорогу встелили квітами

20 липня у с. Полівці, що на Чортківщині, навіки попрощалися із оператором розвідником 2-го відділення корегування артилерійського вогню, солдатом **Юрієм Стацишиним** (21.07.1988 - 16.07.2024), який загинув біля населеного пункту Торське Донецької області.
"Висловлюємо щирі співчуття матері, доньці, трьом братам, які зараз несуть військову службу, вітчиму, коханій дівчині, всім родичам і близьким загиблого Героя. Розділяємо спільно цей нестерпний біль втрати", - йдеться в повідомленні Білобожницької сільської ради.

Вважали зниклим безвісти

20 липня у с. Буданів Білобожницької сільської ради віддали останню шану старшому солдату відділення кулеметного взводу стрілецької роти **Роману Шкрибайлу** (09.06.1974 - 6.06.2022), який загинув під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Леведне Пологівського району Запорізької області. Світлої пам'яті Романа понад 2 роки вважали зниклим безвісти. 17 липня ДНК-експертиза підтвердила смерть Героя. Мужній воїн залишив у смутку двох синів та двох сестер з сім'ями.

Книга пам'яті загиблих

Встає світанок в тиші, мовчки,
Вітри шепочуть тихо біль.
Земля в слезах, і серце стогне
За тих, хто впав за вільний рід.

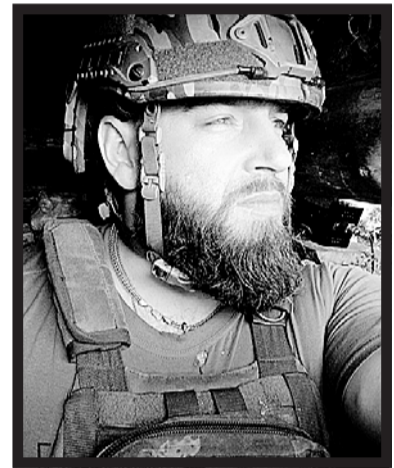
Під небом синім в полі бою
Вони стояли, мов стіна.
Вогонь і дим, і сталь шипіла,
Та не зламалась їхня сила.

Життя своє віддали вічне,
Щоб ми могли у мирі жити.
Їх пам'ятає рідна нива,
Їх пам'ятає рідний дім.

Квітки весняні розквітають,
Душа співає вічний спів.
Хай пам'ять в серці не згасає
Про тих, хто впав за наші дні.
Таміла ЛІТВІШКО

Був чемпіоном Європи

20 липня у Кременецькій міській громаді провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, молодшого сержанта, командира другого відділення другої стрілецької роти, жителя села с. Бонівка **Андрія Мазановича** (1987 р.н.), який загинув під час виконання бойового завдання. Поховали Героя у м. Кременець. Від початку повномасштабного вторгнення Андрій добровільно пішов захищати Україну.
"В мирному житті Андрій був майстром спорту з пауерліфтингу, чемпіоном України та Європи. Його життя було тісно пов'язане й з Вишнівцем, де його люблять і поважали. Андрій був життєрадісним, хотів розвивати улюблений вид спорту, виховувати сина, для якого був беззаперечним авторитетом. В пам'яті кожного, хто знав Андрія, залишиться його щира усмішка", - йдеться в повідомленні Вишнівецької територіальної громади.

Поховали у Раю

20 липня жителі Бережанської громади навіки попрощалися із мужнім воїном, солдатом **Ігорем Воловником** (2.03.1970 - 14.07.2024), який загинув, виконуючи бойове завдання біля населеного пункту Лозуватське Покровського району на Донеччині. Світлої пам'яті Ігор навчався у Бережанській ЗОШ №3, Перемишлянському училищі, де здобув професію зварювальника. Працював у будівельній галузі. 26 лютого цього року був мобілізований до лав ЗСУ. В неоправданому горі залишилися дружина, дві доньки та двоє онуків. Поховали воїна на алеї Героїв кладовища села Рай.

Помер у київському госпіталі

22 липня громада Збаражчини провела в останню дорогу жителя с. Вітківці, старшого солдата, стрільця-санітара **Івана Гринька** (2.02.1988 - 16.07.2024), який помер у київському госпіталі. Воїн захищав Україну більше року, мужньо і гідно виконуючи свій обов'язок.
"Щиро співчуваємо рідним та близьким Героя. Вічна пам'ять відважному земляку!" - йдеться у дописі голови Збаразької міської ради Романа Полікроського.

Загибель підтвердили майже через рік

22 липня Микулинецька громада віддала останню шану військовослужбовцю, уродженцю села Налужжя **Івану Клименку** (1990 р.н.), який загинув 7 серпня 2023 року під час ворожого обстрілу поблизу населеного пункту Вільшана Харківської області.
"Живим коридором слави, на колінах, зі схиленими головами зустрічали свого земляка жителя Микулинецької громади. На дорогу, якою їхав востаннє вірний син України, вийшли десятки небайдужих людей. Траурним кортежем Героя супроводжували рідні, друзі, знайомі, побратими по службі... Микулинецька громада висловлює глибокі співчуття рідним та близьким. З великою скорботою поділяємо біль втрати. Вічна пам'ять Герою!" - йдеться у дописі Микулинецької селищної ради.

Герої не вмирають!

372 тисячі гривень втратив тернополянин на «легкому заробітку»

Від аферистів потерпів молодик, який хотів заробити на сервісі обміну криптовалюти. Поліцейські нагадують, що пропозиції інвестицій в фінансові піраміди, біткоіни, торгівлі на біржі - почасти межує із шахрайством або ж відверте шахрайство. За допомогою до співробітників Тернопільського районного управління поліції звернувся 20-річний житель обласного центру. Заробляти на криптовалюті запропонував віртуальний знайомий. Суть полягала в інвестуванні власних коштів у цифрову валюту та повернення їх з відсотками. Упродовж якогось часу потерпілий вкладав свої кошти та отримував прибуток. Коли ж тернополянин перерахував понад 372 000 гривень, "друг" зник з мережі і на зв'язок більше не виходив. Поліцейські закликають бути обачними та ретельно перевіряти будь-які інвестиційні пропозиції. Заощадження інвесторів повинні бути розміщені на надійних та зареєстрованих платформах. Не довіряйте надто простим та вигідним пропозиціям обміну та придбання.

Смертельна ДТП у Тернополі: двоє загиблих та декілька травмованих

Двоє пасажирів з автомобіля "Жигулі" загинули на місці дорожньо-транспортної пригоди, а водія та ще одного пасажирів з важкими тілесними ушкодженнями госпіталізували до реанімаційного відділення. Звернулися за допомогою до медиків і інші учасники аварії. В автопригоді, яка трапилася минулої неділі в Тернополі на вулиці Будного близько 15:30, зіткнулося чотири транспортні засоби. На місці події виїжджали працівники відділу розслідування злочинів у сфері транспорту ГУНП в Тернопільській області.

За попередньою інформацією, водій автомобіля марки "Жигулі", виїхавши

на смугу зустрічного руху, допустив зіткнення з автомобілем "Alfa Romeo", який зупинився на червоний сигнал світлофора. Іномарку від удару відкинуло в авто, яке стояло попереду - у "Volkswagen Passat", а "Жигулі" врізалася ще й в автомобіль "Toyota". Потерпілих доправили до лікарні. Причину аварії встановить слідство. Вирішується питання про відкриття кримінального провадження відповідно до частини 3 статті 286 (Порушення правил безпеки дорожнього руху, якщо вони спричинили загибель кількох осіб) Кримінального кодексу України. На місці події працювали експерти, повідомили у відділі комунікації обласної поліції.

На закупівлі генераторів втрачено 1,7 млн грн бюджетних коштів

За процесуального керівництва Тернопільської окружної прокуратури посадовцю комунальної установи повідомлено про підозру у службовій недбалості при закупівлі генераторів (ч. 2 ст. 367 КК України). За версією слідства уповноважена особа, відповідальна за організацію та проведення закупівель, порушуючи законодавство та принципи закупівлі щодо максимальної економії, провела закупівлю генераторів на загальну суму 6,5 млн грн при значно меншій їх реалізаційній вартості першочергового постачальника, внаслідок чого безпідставно витрачено бюджетних коштів на суму понад 1,7 млн грн.

До суду подано клопотання про застосування запобіжного заходу. Досудове розслідування здійснюється Тернопільським районним управлінням поліції, повідомили у пресслужбі обласної прокуратури.

Нацбанк вилучатиме старі «п'ятисотки»

Національний банк України планує з 1 серпня 2024 року почати поступово вилучення банкнот номіналом 500 гривень старого зразка. Купюри мають намір замінити в обігу на більш сучасні та захищені. Про це повідомляє пресслужба НБУ.

Отеж, з наступного місяця розпочнеться вилучення з обігу купюр номіналом 500 гривень зразків 2003-2007 років. Очікується, що їх замінять на банкноти зразка, починаючи з 2014 року. "Тож банкнот номіналом 500 гривень старого зразка в обігу поступово ставатиме менше, їх замінюватимуть сучасніші та більш захищені банкноти номіналом 500 гривень", - йдеться у повідомленні.

Водночас банкноти старого зразка будуть залишатися дійсним платіжним засобом. Українці без обмежень матимуть змогу продовжувати ними розраховуватися. Звертатися спеціально для їхнього обміну нікуди не потрібно. Метою такого рішення є прагнення регулятора підвищи-

ти якість готівки в обігу, зважаючи на зношеність купюр номіналом 500 гривень старого зразка. Вони вже близько 18 років перебувають в обігу на українському ринку, з яких понад вісім років - разом з банкнотами сучасного покоління.

Очікується, що НБУ разом з банками поступово вилучатиме з готівкового обігу вказані банкноти. А саме: українські банки перестануть видавати із кас старі банкноти за всіма видами готівкових операцій; Нацбанк перестане підкріплювати такими банкнотами каси фінаустанов; потрапляючи в банківські установи, купюри номіналом 500 гривень старого зразка не повертатимуться в обіг, а вилучатимуть та передаватимуть в НБУ для перерахування та утилізації.

"Заміна банкнот номіналом 500 гривень старого зразка на сучасні, з посиленою системою захисту, не вплине на готівкові розрахунки громадян, їм не потрібно вживати додаткових заходів для обміну", - зазначили у Нацбанку.

У готелі Тернополя майор застрелив прикордонника

В одному з готелів обласного центру військовослужбовець у званні майора застрелив бійця Держприкордонслужби. Той від завданих поранень помер. Про це повідомили у Спеціалізованій прокуратурі Західного регіону.

Подія трапилася в ніч на 21 липня. Офіцер однієї з військових частин здійснив кілька пострілів у 25-річного бійця Держприкордонслужби. У них виник конфлікт на ґрунті ревностей. Від завданих поранень прикордонник загинув на місці. Наразі офіцера затримали в порядку ст. 208 Кримінально-процесуального кодексу України. Йому готують підозру в умисному вбивстві та обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Коли вимикають світло, а відтак відеонагляд - оживають квартирні злодії

Понад два мільйони гривень втратили дві родини з Тернополя. Вони стали жертвами квартирних злодіїв.

Зловмисників після вчинення чергової крадіжки вистежили працівники кримінальної поліції. Наразі фігурантам інкримінують причетність до двох злочинів.

До Тернопільського районного управління поліції звернувся місцевий житель та повідомив, що невідомі обікрали його помешкання. Злодії проникли до квартири серед білого дня, коли господар вийшов з оселі. До приміщення зайшли, підбравши ключ. Потерпілий повернувся додому через кілька годин і виявив відчинені вхідні двері та розкидані по кімнаті речі. Невідомі викрали дрібну побутову техніку, ювелірні прикраси та гроші. Сума збитків - приблизно 256 тисяч гривень.

Ще одне повідомлення про квартирну крадіжку надійшло 14 липня. До квартири на вулиці Злуки проникли невідомі й винесли звідти гроші та цінні речі на 1 мільйон 878 тисяч гривень. Господарів у помеш-

канні не було, й зловмисники, скориставшись відключенням електроенергії та камер відеонагляду, проникли до житла.

На місці злочину працювала слідчо-оперативна група. Уже за кілька годин оперативники карного розшуку спільно з працівниками кримінального аналізу та інших оперативних служб встановили осіб, причетних до цих двох крадіжок, а вже 17 липня у квартирах та автв-

ках "домашників" правоохоронці за силової підтримки бійців КОРД та під процесуальним керівництвом Тернопільської окружної прокуратури провели обшуки. Серед вилученого - гроші, ювелірні прикраси та банківські картки.

За словами начальника кримінальної поліції ГУНП в Тернопільській області Олександра Славгородського, до квартирних крадіжок причетні двоє раніше су-

димих тернополян, 40 та 45 років. "Підозрювані знайомі між собою давно. Ще у 2013 році їх разом зі співниками затримали правоохоронці Тернополя за аналогічні злочини. Тоді усі члени групи отримали реальні терміни покарання. Після звільнення з місць позбавлення волі двоє фігурантів продовжили заробляти на протиправному", - розповів поліцейський.

У ході оперативних заходів працівники кримінальної поліції встановили, що підозрювані йшли на злочин, ретельно підготувавшись. Вони не один місяць стежили за мешканцями квартири, детально знали їхні графіки та маршрути пересування.

Обом фігурантам уже оголосили про підозру відповідно до частини 5 статті 185 (крадіжка, вчинена в особливо великих розмірах) Кримінального кодексу України. Санкція статті передбачає позбавлення волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Обрали зловмисникам і запобіжний захід - тримання під вартою з правом внесення застави у розмірі 908400 гривень. Триває слідство, повідомили у відділі комунікації обласної поліції.

Тернополянка просила суд встановити режим окремого проживання подружжя

Законодавстві є встановлення режиму окремого проживання подружжя (сепарация). Режим окремого проживання є певною альтернативою розлучення. Рішення про розірвання шлюбу суд приймає, якщо його подальше збереження неможливе, суперечить інтересам одного з подружжя або їх дітей, а підставою для встановлення режиму окремого проживання подружжя є неможливість або небажання дружини та (або) чоловіка проживати спільно.

Режим окремого проживання спрямований на забезпечення майнових прав та прав на батьківство одного чи обох з подружжя зі збереженням прав та обов'язків, які дружина та чоловік

мали до встановлення цього режиму, а також прав та обов'язків, які встановлені шлюбним договором.

Тобто, у разі встановлення режиму окремого проживання: майно, набуте в майбутньому дружиною та чоловіком, не вважатиметься набутим у шлюб; дитина, народжена дружиною після спливу десяти місяців, не вважатиметься такою, що походить від її чоловіка. Проте режим окремого проживання не припиняє прав та обов'язків, які подружжя мали до встановлення такого режиму, наприклад, право на утримання чи право на спадкування тощо. Відповідно до Сімейного кодексу України, режим окремого проживання встановлюється вик-

лючно судом. Коли припиняється режим окремого проживання подружжя? Законодавством не встановлено терміну дії. Частиною другою статті 119 Сімейного кодексу України визначено, що режим окремого проживання припиняється у разі: поновлення сімейних відносин; за рішенням суду на підставі заяви одного з подружжя.

Проте, у зв'язку з тим, що на законодавчому рівні відсутнє чітке визначення поняття "поновлення сімейних відносин", доцільніше припиняти режим окремого проживання подружжя шляхом звернення до суду.

Ольга КУШНЕРИК

Індальгенція від мобілізації та виїзд за кордон

За 15 тисяч доларів США 23-річний тернополянин обіцяв військовозобов'язаному вплинути на службових осіб ВЛК і Тернопільського ТЦК та СП й виготовити документи, які гарантували б відстрочку від мобілізації за станом здоров'я. Правоохоронці затримали чоловіка під час отримання неправомірної вигоди. За скоєне йому загрожує до восьми років позбавлення волі з конфіскацією майна, повідомили у відділі комунікації обласної поліції.

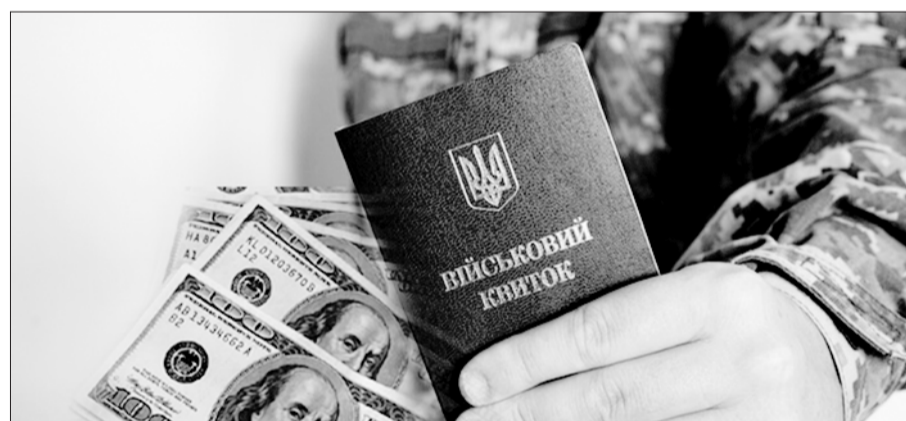
Протиправні дії фігуранта задокументували оперативники Тернопільського управління Департаменту внутрішньої безпеки Нацполіції та слідчі поліції.

Відповідальність військових за дезертирство

16 липня у Верховній Раді підтримано в першому читанні законопроект 11322, яким передбачено, що особа, яка під час воєнного стану вперше вчинила самовільне залишення частини або дезертирство, може бути звільнена від кримінальної відповідальності, якщо до закінчення досудового розслідування добровільно заявила слідчому чи прокурору про намір повернутися до військової частини або місця служби для продовження військової служби, й командир (начальник) військової частини (установи) надав письмову згоду на продовження проходження військової служби.

Експерти вважають, що з огляду на значне збільшення кількості військовослужбовців та недостатню модернізацію норм і правил, що, зокрема, захищають права людини під час військової служби, проект може бути корисний, однак формулювання особи "може бути звільнена" від відповідальності не має достатньої правової визначеності, а тому може містити корупційний ризик. Відтак, норму слід допрацювати.

Наразі проект готується до другого читання.

Правоохоронці встановили, що підозрюваний запропонував місцевому жителю виготовити документи, які дозволили б уникнути мобілізації. Він запевняв у тому, що має знайомства та може вплинути на рішення членів військово-лікарської

комісії та працівників ТЦК. Ціна питання - 15000 доларів США. У цю суму входило виготовлення медичного висновку про тимчасову непридатність до військової служби та можливість на законних підставах виїхати до країн Євросоюзу.

Не існує такої роботи - ставити «вподобайки» і отримувати за це гроші

Жителька Тернопільщини стала жертвою шахрайської схеми під виглядом онлайн-заробітку. Намагаючись покращити своє фінансове становище, жінка втратила майже 40 000 гривень.

Оголошення про заробіток в Інтернеті 35-річний житель Тернопільського району надійшло від невідомого в одному із месенджерів. Незнайомець пообіцяв жінці платити кошти за "вподобайки" та за викуп товару. Основна умова - необхідно вкла-

сти свої кошти, які повернуть згодом з відсотками. Проте у результаті потерпіла не отримала ніякого прибутку і втратила всі свої заощадження, а це - майже 40 000 гривень.

За фактом шахрайства слідчі поліції відкрили кримінальне провадження відповідно до ст. 190 Кримінального кодексу України. Поліцейські вживають заходів для розкриття злочину та застерігають жителів області не довіряти незнайомцям. Будьте обережні з обіцянками легкого заробітку. За жодних обставин не перераховуйте гроші на невідомі рахунки. Не існує такої роботи, де ставлять "вподобайки" і отримують за це гроші. Також варто бути обережним до роботи із викупом товару на певних сайтах. За такими пропозиціями теж часто стоять шахраї. В обласній поліції радять: обов'язково застерігайте своїх близьких, рідних від таких афер.

Якщо ви постраждали від шахрая, не зволікайте - телефонуйте на спеціальну "102" або до Департаменту кіберполіції Національної поліції України за номером 0 (800)50-51-70.

Рада декриміналізувала крадіжки на суму до 3000 гривень

Верховна Рада підтримала законопроект, який декриміналізує дрібні крадіжки майна вартістю до 3000 гривень та змінює покарання за такі дії на штрафи. Про це повідомив народний депутат від "Голосу" Ярослав Железняк, якого цитує "Українська правда". "Оскільки наразі кримінальним діянням є крадіжка на 300 грн, проект підвищує поріг до 3000 грн. Також проект посилює відповідальність адміністративну за дрібну крадіжку: за крадіжку до 757 гривень штраф від 850 до 1700 грн; за крадіжку від 758 до 3028 грн - штраф 1700 - 5100 грн; за повторну - від 8500 до 17000 грн", - пояснює Железняк.

Йдеться про проект закону №11068, який унормовує питання амінів відповідальності за дрібні викрадення чужого майна. Законопроект підтримали в цілому 243 нардепи.

Моралетки з життя собак

Рятівник

Так склалося, що Стах жив самото. Один, як палець. Жінка померла молодою. Діти по світах роз'їхалися. Уже й звикся з тим і почувався добре. Порав сяку-таку господарку, обробляв городець коло хати - з того й жив. Скільки одному треба? Коли чоловік вирушав з дому, то був безпечний. Собака Дружок чужого на подвір'я не пускає. Вірний пес! Господар і припняв його біля самісінької хвіртки. Бува, повертається з роботи додому, а Дружок здалеку чує газду, лапами хвіртку відчиняє, скає й лащить. Стах любив пса. У вільну хвилину сів на низеньку лавочку недалеко від Дружкової буди. Чотириногий друг тоді обов'язково вкладався біля ніг господаря і віддавав помахував хвостом. Чоловік гладив його і розмовляв з ним, як з людиною, ділився своїми клопотами, а собака дивився на нього такими мудрими очима, мовби й добре розумів його мову. Їм було добре вдвох.

...Того ранку Стах зібрався йти до міста у справах. Тільки наблизився до хвіртки, як Дружок люто накинувся на нього, не даючи пройти. Хазяїн сторопів. "Що це з ним сталося? Чи не сказався?" - подумав. Обізвався лагідно до нього, але той наче не впізнав господаря, знавсінько гарчав, рвався з ланцюга і не підпускав до хвіртки. "Кину йому окрасця хліба, може, втихомириться", - сказав Стах і попрямував до хати. Тільки вступив до сіней, як хатину струсував страшний гуркіт. Стривожений чоловік вибіг надвір. Те, що побачив, просто приголомшило. За три метри від його хвіртки... перекинулася велика вантажна автомашинка з бетонними панелями. Її зупинив ривчак... Передні колеса ще крутилися між уламками розтрощеного паркану. "Ось чому Дружок мене не випускав, - зрозумів Стах. - Це ж я за крок од смерті був. Пес порятував!"

Кволими ногами наблизився до хвіртки. Дружок, тривожно поглядаючи на автомашину, доторкався ногами господаря, лагідно скімлів і заглядав Стахові в очі. "Спасибі, друже!" - промовив схвилований чоловік, погладивши пса по голові.

Чисті серця

Бровко передчував смерть свого господаря. Він увечері сумно-сумно завив у дворі. Мати хазяїна розв'язала йому нашійник. І пес побіг стежками в старий парк до місця залишків кам'яного замку, де ранками прогулювався з немолодим учителем. Гілля дерев гойдалося, ніби вітало нічного візитера, а на старезній липі засвітилися, мов два маячки, очі сови. Тут він, здається, відчув, коли перестало битися чисте серце друга...

Удень собака в дворі побачив метушню, почув у хатині плач дружини покійного, а на подвір'ї журливу мелодію мідних труб і бубна. Коли тіло чоловіка вивезли на середину подвір'я, Бровко враз захотів попрощатися, пригорнувшись до його руки, та перед ним стояла міцна людська стіна. І він тишком полпентався за траурною процесією до брами церкви, потім - на цвинтар. Але й тут йому не дали змоги підійти близько до труни з господарем, другом. Тільки тоді, коли дядьки закінчили насипати могилу, собака вмовився поруч. Так і лежав у зажурі цілісеньку ніч. Зустрів тутечки схід сонця.

Іван БАНДУРКА

Майстер і Скрипаль

Частина перша

Скрипка і Майстер

Присвячую скрипковому майстру Миколі Ткаченку

■ У скрипки була душа. Як у людини. Вона уміла любити і ненавидіти, сміятися і плакати, радіти й сумувати. Вона уміла розповідати про красу рідної землі та закликати до боротьби за її волю.

У скрипки було прекрасне ніжне тіло, виточене зі співучої деревини смаглочолої вишні. Дерево виростило у розкішному саду Майстра в українському Ірпені, довгі роки обдаро-

увало людей смачними плодами, а згодом надихалося удосталь любов'ю рідного краю, наповнилося по вінця сонцем і музикою вільних вітрів та визріло для іншого життя - стало гостосиком пахучої деревини біля господарського дому. Із неї Майстер робив скрипки, даруючи їм чутливу, майже людську душу.

Ця була останньою із його творів - закінчив її за день до початку війни. І - найкращою. Але тільки люди з великим і добрим серцем могли оцінити її божественний голос.

Невдовзі до міста вдерлися жор-

стоки російські окупанти. Вони убивали Майстра. За те, що грав людям чудові українські мелодії. За те, що не скорився, не став на коліна, не зрадив, не здався. За те, що народився вільним і не захотів бути рабом лихих завойовників...

Божественна скрипка залишилася сиротою. Лежала одна-однісінька на заповненій полиці у його покинутому домі. Мовчала і чекала на своїх рятівників.

І вони прийшли. Українське військо звільнило Ірпінь од ворогів, і до міста повернулися учні Майстра (бо у Пророків, Майстрів і Вчи-

телів завжди є учні, які продовжують їхню справу). Вони знайшли диво-скрипку. Забрали з собою, щоб подарувати достойному її божественного голосу Скрипалеві.

І стосик вишневих дров біля будинку зненацька вкрився ніжним білим цвітом - мабуть, то Майстрова душа безмежно раділа, що його дитя житиме серед людей і даруватиме їм свої чудові мелодії. А ще - Любов до Рідної Землі, Надію і Віру в Добро...

Далі буде

Неоніла КРЕМ'ЯНЧАНКА

«Ти - найкраща!»

■ Сергій з Мар'яною жили разом. Вона - його коханка, до якої пішов із сім'ї. Вірніше, сам Сергій йти зовсім не збирався, але дружина наполягла, коли таємниця відкрилась.

Сергій не очікував від Галини такої сміливості. Завжди думав, якщо навіть його гріхи рано чи пізно вийдуть на поверхню, Галя закряє на все очі і не буде скандалити, адже без чоловіка вона - звичайний нуль. Тиха, невпевнена в собі, боягузка ще й сіра мишка - ці слова ідеально підходили дружині. Вона не могла зробити без Сергія елементарного. Коли купувала пробі плаття чи іншу річ, завжди питала у чоловіка поради та дозволу. А тут взяла й виставила розгубленого Сергія за двері.

"Нічого, - думав він, - не мине й тижня, як ти приповзеш на колінах і проситимеш мене повернутися". Та Сергій помилювся. Галина не дзвонила і ні про що не просила. Зате Мар'яна просто здувала з нього порошинки і всіляко намагалася догодити. Сергій не витримав і зателефонував дружині першим. Домовилися, що чоловік буде приходити до сина щонеділі і водитиме його туди, куди хлопчина сам захоче: кіно, парк, цирк і т.д. А ще під час розмови з'ясувалося, що Галина подала на розлучення.

- Навіщо? - сердився чоловік.
- Ти дивний. Живеш з коханкою і навіть не думаєш, що я теж хочу влаштувати особисте життя.
На мить Сергій навіть втратив здатність розмовляти. "Невже вона так швидко знайшла іншого?"
- Як скажеш, - намагався підібрати байдужий тон чоловік. - Влаштувай. Після розлучення Сергій продов-

жував навідувати сина. І щоразу дивувався, як змінюється колишня. Схудла, помолоділа, записалася до спортзалу. Йому здалося, що вона стала воловою, привабливою і навіть спокливішою.

- Уявляєш, Галина увечері залишає сина одного і ходить на фітнес, - жалівся Сергій Мар'яні.

- Ну, по-перше, не такий вже Тарас маленький, десять років хлопцю. А по-друге, добре, що Галина чимось зацікавилася і не страждає через розлучення, - пояснила Мар'яна. - Слухай, вже досить про неї говорити. Тільки провідаєш сина, відразу тільки й чути: Галина те, Галина се. Набридло. Невже інших тем немає? Вона - колишня. І цим

все сказано.

Якось Галина між іншим повідомила Сергію, що збирається йти в автошколу.

- Ти?! - майже скрикнув він. - Та не може бути.

- Чому це?

- Раніше, як тільки я натякав про автошколу, ти перелякано махала руками і волала, що ніколи туди не підеш, мовляв, тобі страшно, ти боїшся і взагалі правила дорожнього руху в житті не вивчив.

- Напевне, я стала іншою. Знаєш, навіть думаю, добре що ми розійшлись. Інакше так би й залишилася нещасною і переляканою занудою.

- А з правами що робитимеш? В рамках візьмеш і на стіну приліпиш

для краси?

- Автомобіль візьму в кредит, знайомий підкаже, який ліпший.

Розмова зачепила Сергія за живе, думки були лише про нового залицяльника Галини.

- Цікаво, - нервово ходячи по кімнаті, розповідав про все Мар'яні Сергій. - Цей знайомий - друг чи щось більше?

- А тобі не все одно. Вона вільна жінка.

- Я маю знати, що за чоловік крутиться біля мого сина. Може, це аферист?

- Тебе це вже не стосується.
- Ще й як стосується! Він претендує на моє місце і житиме в моєму домі.

- Ну все! Мій терпець увірвався! - Мар'яна витягнула сумку, кидаючи в неї речі Сергія. - Вали до своєї Галини, про яку тільки й говориш цілими днями.

Вмовляти Сергія не довелось. Він миттю поїхав додому, до колишньої сім'ї. Проте горда Галина назад чоловіка не прийняла, хоча він благав про прощення і навіть стояв на колінах. Сказала, що їй потрібен час, аби все добре обміркувати.

Нехай собі думає. А Сергій поки живе у батьків. І здається, що збирається. Сподівається, що у нього все ж вийде знову повернути сім'ю, яку втратив через власні дурощі. Галина навчилася жити без нього. Та Сергій без Галі не може, вона - найкраща! Зрозумів, що життя без сина і коханої стало пустим, безглуздом і нікчемним існуванням, з яким не змириться ніколи.

Оксана ВОЛОШИНА

■ Останній місяць літа помаленьку здає позиції. Валіза давно вже стоїть спанована в кутку вітальні, та Ярина все ніяк не наважилася купити квиток. Можливо, десь глибоко в душі розуміє, що це може бути квиток в один кінець.

Тарас пішов служити з перших днів війни на хвилі масового патріотичного піднесення, як і більшість свідомих чоловіків, що вважали захист Батьківщини своїм громадянським обов'язком. Ярина не відмовляла. Хоч нині дехто і дорікає жінці: "Могла б і не пустити".

Хвиля масового патріотизму помалу вщухла, і більшість знайомих залишилася вдома, а на Тараса через пів року принесли сповіщення: "Зник безвісти під час виконання бойового завдання за призначенням".

А ще передали речі, які досі стоять не розпаковані. Ярина все відкладає, скоро вже півтора року буде, а вона так і не наважилася відкрити посилку, передану побратимами Тараса Новою поштою. Страх дозволяє заглянути в цю картонну коробку, де зберігається частина Тарасового життя. Страх побачити там щось таке, що може змінити її життя назавжди.

Учора Ярина звільнилася з роботи. В неї немає більше сил вставати зранку, одягатися, варити каву. Жінка хоче закрити наглухо вікна, вимкнути телефон і лежати в ліжку, щоб нікого не бачити, щоб не чути запитань, на які немає відповіді, запитань, котрі ятратять ще таку свіжу рану і не дають їй хоч трішки затаїтись.

Коліги ввічливо натякають: "Яри-

Квиток в один кінець літа

но Василівно, вам потрібна допомога психіатра". А її це ще більше дратує. Вона не божевільна. Вона просто втомилася жити. Жити без Тараса. Жити в постійному очікуванні на нього - живого чи мертвого. Як же це нестерпно боляче - чекати...

Вона, мов та примара, бродить невеликою кімнатою, щоразу натикаючись то на валізу, то на картонну коробку з речами чоловіка.

"Ні, так далі не може тривати, а то я й справді збожеволію. Мені треба це пережити", - одного дня вирішила Ярина.

Жінка гострим кухонним ножом впевнено розрізала скотч, яким обмотана коробка з речами. Акuratно складені футболки, кросівки, спортивні штани, телефон, документи...

Ярина лежала на купі одяжі, що ще зберігала запах її Тараса, і не могла надихатися. Відкрила чохол телефону і завмерла: засушена волюшка на склі екрану, синя-синя, як Тарасові очі. Він знав, як вона любила ці квіти, тому і засушив для неї. Остання квітка, яку подарував їй коханий. Ярина не плакала - вила від болю, розпачу, безнадії...

Трохи оговтавшись, зарядила телефон, переглядала останні фото Тараса. Ось тут він з побратимами, а ось відео, де він зриває ти волюшку. "То тобі, Ярисю", - почула такий до болю рідний голос, аж здригнулася.

Чи то здалося, а чи й справді кімнатою пронісся ледь вловимий запах волюшок вперемішку з ароматом Тарасового улюбленого одяку.

"Тарасику, мій Тарасику", - кризь сльози шепотіла Ярина, вже вкотре переглядаючи відео.

Гортаючи додатки в телефоні, натрапила на голосове повідомлення. Увімкнула - почувся тихий шепіт: "Ярисю, моя кохана Ярисю... Сьогодні ми ідемо на завдання, важливе завдання, від цього залежить життя моїх побратимів. Якщо ти це слухаєш, то мене вже нема. Ярисю, це мій свідомий вибір, і я ні про що не шкодую. Єдине - я обіцяв відвезти тебе на море. Пам'ятаєш, ти хотіла в Грецію? А ще я обіцяв навчити тебе танцювати танго. Пам'ятаєш, Ярисю? Не встиг... Я люблю тебе... Ярисю, їдь на море, танцюй танго... Живи, Ярисю. Благаю тебе. Живи за нас двох".

Ярина просиділа цілу ніч на купі одягу і з телефоном в руках. Тем-

рява потроху відступала, сонце розсіпало перші промінчики і будило зі сну вологу від роси землю. Народжувався новий день. Перші маршрутки вийшли в рейс, місто наповнилося шумом і вступило в звичайне щоденне русло.

Після контрастного душу і горнятка міцної кави Ярину трохи відпустило. Жінка зайнялася справами. Так, вона має виконати прохання Тараса: "Жити... Жити за двох..."

Швидкий експрес зупинився у Варшаві. Ярина взяла таксі і попрямувала до летовища. Вона побачить море, як і обіцяв Тарас.

Жінка притиснула телефон до вуха і усміхнулася кризь сльози: "Живи, Ярисю. Благаю тебе. Живи за нас двох", - прошепотів такий рідний до болю голос.

Галина КУХАРИШИН

«Нива» нічиєю з «Карпатами» завершила другий збір

17 липня тернопільська «Нива» під час другого етапу підготовки до нового сезону провела четвертий контрольний поєдинок. Суперником тернопільських футболістів були львівські «Карпати», які, за підсумками минулого сезону першої ліги, здобули пряму путівку до Прем'єр-ліги. Матч завершився результативною нічиєю - 3:3.

Поєдинок розпочався доволі динамічно, адже вже перша атака «Карпат» завершилася забитим голом. Після потужного пострілу Амбросія Чауча воротар тернопольців зміг відбити удар, проте першим на добиванні опинився Ян Костенко, якого не заправили зупинив захисник «Ниви». Суддя призначив пенальті, яке реалізував Ігор Невес - 1:0. Тернопольці швидко зрівняли рахунок. На 5-й хвилині воротар господарів перевів м'яч на кутовий після удару головою від одного з нападників «Ниви». Після подачі з кутового тернопольці знову пробили по воротах Кожухаря. Голкіпер і цього разу врятував команду, проте першим на добиванні виявився Дмитро Галадей - 1:1. На 14-й хвилині Кузик вирвався віч-навіч з голкіпером тернопольців та заробив для своєї команди ще один пенальті. Цього разу до позначки підійшов Павло Полегенько, який вивів «Карпати» вперед - 2:1. Футболісти «Ниви» не знітилися і змогли не лише зрівняти рахунок, а й вийти вперед. Спочатку відзначився Богдана Козак, а на 25-й хвилині пенальті реалізував Андрій Різник - 2:3. До перерви моменти ще мали Андрій Різник, але пробив повз стійку воріт, та Арсеній Дорошенко, який наважився на удар із 20-ти метрів, проте пробив вище воріт. Після перерви, на 48-й хвилині, Гатала розхитав оборону «Карпат», але пробив в руки воротарю. Згодом Андрій Бей розпочав атаку, відсавував Капустяну, той скинув Різнику, який теж пробив в руки голкіпера «Карпат». Натомість львівські футболісти зуміли зрівняти рахунок. Юрій Тлумак на 53-й хвилині прицільно пробив з-за меж карного майданчика - 3:3. Львів'яни намагалися ще атакувати, але безрезультатно. Надійно грав Віталій Жупанський, проте на 76-й

хвилині він необачно зіграв на виході, збивши гравця господарів, та отримав червону картку. До завершення матчу команди обмінялися небезпечними моментами, але забитими м'ячами більше не відзначилися. «Карпати» (Львів) - «Нива» (Тернопіль) - 3:3 (2:3). Голи: Ігор Невес, 3 (пен.), Полегенько, 15 (пен.), Тлумак, 53, Галадей, 5, Козак, 16, Різник, 25 (пен.). «Нива» (стартовий склад): Ольховий, Бей, Зінь, Демчук, Бац, Капустян, Дорошенко, Гатала, Козак, Галадей, Різник. Другий етап підготовки «Ниви» до сезону 2024/2025 стартував 3 липня і тривав до 17 липня. За цей період команда зіграла чотири поєдинки, під час яких здобула дві перемоги, зіграла нічию і один раз зазнала поразки. Різниця забитих та пропущених голів: 11-8.

«Нива-2» готується до старту чемпіонату у другій лізі

Як ми вже писали, футбольний клуб «Нива» (Тернопіль) ухвалив рішення про створення команди «Нива-2», яка в сезоні 2024/25 виступатиме у чемпіонаті другої ліги України в групі «А». Головним тренером команди призначено 56-річного спеціаліста Сергія Локтіонова, котрий працював у тренерському штабі Юрія Гури у футболному клубі «Олександрія». Також тривають перемовини із потенційними помічниками головного тренера. Команда буде сформована із молодих футболістів, які матимуть змогу показати свій професійний рівень, а також із тих гравців, котрі не отримуватимуть достатньої ігрової практики у першій команді. Новостворений колектив уже провів 3 спаринги, зокрема, переміг аматорський футбольний клуб «Самбір» - 2:0, мінімально поступився харківському «Металісту 1925-2» - 0:1 та зіграв нічию із київським «Rebel» - 1:1.

Відомі фіналісти Ліги чемпіонів Тернопільщини

21 липня відбулися матчі-відповіді півфінальних поєдинків Ліги чемпіонів Тернопільщини сезону 2023/24. Обидві зустрічі завершилися нічиєю, а оскільки у перших матчах ФК «Куропатники» з Бережанщини та «Зелені леви» з Почаєва здобули виїзні перемоги над командами «Шлях» зі Шляхтинців (Байковецька громада) та ФК «Плотича» (Біленька громада), саме представники з Бережанщини та Кременеччини стали фіналістами турніру. «Зелені леви» (Почаїв) - ФК «Плотича» - 1:1 (0:1). Голи: Микола Шмирук (70) - Андрій Мартинюк (16). Перший матч - 2:1. ФК «Куропатники» - «Шлях» (Шляхтинці) - 1:1 (1:1). Голи: Михайло Легета (27). - Тарас Бутковський (12). Перший матч - 2:1.

На дозвіллі

Word search puzzle grid with clues and a central crossword puzzle. Clues include: Овоч до борщу, Гірська мінеральна порода, Конопляний наркотик, Лічильна дошка квітлів, Танець, Одиниця виміру кутів, Натуральна тканина, Слов'янський князь, Густий пушок на тканині, Вузьконоса мавпа, Морський поліп, Округ у Данії, Перша страва, Одиниця енергії, Зимовий віз, Хуліган у Франції, Зав'язаний цінний провал, Висунута в море портова споруда, Німецька ван-тажівка, Система револьвера, Річка сліз в Аїді, Автор роману «Соляріс», Житло лисці, Мерлуза, Грошова одиниця Оману, Імператор, який спалив Рим, Косарик, Фільм, Геометрична фігура, Лист хвойних дерев, Сантим, Боді..., Галоген, Супутник Сатурна, Тонізуючий напій, Головна артерія Екзамен, Зміна положення тіла, Аркан Професійна боротьба, Дівчинка у Задзеркаллі, Давня іспанська монета, Медоносна комаха, Болотна трава, Судити злочинця, Чарівна жінка, Хижий птах, Давня народна оповідь, Марка прального порошка, Чорноморський дельфін.

Перші поєдинки 1/4 фіналу розіграшу Кубка області

20-21 липня відбулися перші матчі Тернопільської області з футболу. В суботу у Заліщиках місцевий «Дністер», поступаючись після першого тайму, зумів здобути мінімальну перемогу над великогаївським «Агрономом» - 2:1. На гол Харчука на 44-й хвилині господарі відповіли забитими м'ячами Червонецького (50 хв.) і Ландяка (69). «Дністер» (Заліщики) - «Агроном» (Великогаївська громада) - 2:1 (0:1). 21 липня відбулися інші перші чвертьфінали. «Вікни» (Вікно) - «Поділля» (Васильківці) - 0:2 (0:1). Голи: Вячеслав Чуднов (17), Василь Мойсак (53). «Медобори» (Зелене) - «Галич» (Збараж) - 1:0 (1:0). Гол: Дмитро Дучак (39). ФК «Борців» - «Поділля» (В. Березовиця) - 2:0 (1:0). Голи: Артем Гайдаш (29), Ігор Копацьох (47, а/г). Матчі-відповіді заплановано провести 27 та 28 липня.

Завдяки грантам на Тернопільщині втілюються більше 680 бізнес-проектів, які матимуть 1,5 тис. нових робочих місць

Державна служба зайнятості супроводжує реалізацію урядового проєкту «Робота за напрямками «Власна справа» і «Грант для ветеранів та їх подружжя» на створення або розвитку власного бізнесу. Основна вимога їх надання - створення нових робочих місць.

«Власна справа» За програмою «Робота за напрямками «Власна справа» (50-250 тис. грн) на Тернопільщині вже цього року прийнято 170 позитивних рішень щодо реалізації бізнес-планів у сферах торгівлі, автотранспорту, стоматології, подології, грумінгу, медицини, пошиття весільних суконь і дизайнерських сумок, виготовлення напівфабрикатів і сушених морепродуктів та ін. Заплановано створити 336 робочих місць. Загалом від липня 2022 року у регіоні реалізуються 657 проєктів учасників цієї програми. Серед переможців грантової програми є переселенці та релоковані підприємства. Загальна сума грантової допомоги - понад 154 млн грн. Це також бізнеси з виготовлення меблів, виробів з дерева та текстилю, напівфабрикатів і готової їжі, хлібобулочної продукції, іграшок, медичних та соціальних послуг, фермерства, садівництва, квітництва, харчування, освіти, краси, відпочинку та багатьох інших.

«Гранти для ветеранів та їх подружжя» У Тернопільській області 32 учасники бойових дій чи члени сімей УБД вже скористалися можливістю отримати «Грант для ветеранів та їх подружжя» (250 тис. - 1 млн грн). Вони створять не менше 68 робочих місць у сферах: приготування їжі, торгівлі, стоматології, бджільництва, торгівлі засобами захисту рослин та мікродобрих. Загальна сума грантової допомоги - понад 14,9 млн грн. Консультації щодо отримання грантів на відкриття чи розвитку бізнесу нададуть фахівці Тернопільського обласного центру зайнятості. Детальніше про гранти - на сайті ДЦЗ: Мікрогрант «Власна справа» - https://www.dcz.gov.ua/people/micro Гранти для ветеранів: на що звернути увагу? - https://www.dcz.gov.ua/people/ubd

Справи приватні

ПРОДАЮ С/Г ТЕХНІКА П. тракторні: обприскувачі 300; 400; 600 л; картоплесаджалку; картоплекопачку; сівалку; розкидач міндобрих; роторну косарку; грабарку; КЗН; культиватор міжрядний; плуги дво- і трикорпусні; капустяну саджалку; фрезу; дискову борону. Кінні: сівалку; косарку; копачку; плуг; грабарку; віялку. Тел.: (067) 288-71-29, (068) 032-53-61.

БУДМАТЕРІАЛИ П. металочерепицю, профнастил, усі комплекти до дахів; водостіки, пливки, утеплювачі, сходи на горище. Гуртові ціни. Виїзд, замір та проєктування, безкоштовна доставка. Тел.: (097) 844-77-30, (096) 132-84-04.

П. паркани металеві: жалюзі паркан, ранчо паркан, горизонт паркан, штахетник, парпети, металеві капелюхи на стовпи. Ціни помірні. Розрахунок і доставка безкоштовні. Тел.: (097) 844-77-30, (096) 132-84-04.

П. валпо гашене, негашене, цемент М 400, М 500, пісок, щебінь, цеглу, газоблоки, камінь, керамзит, пінопласт. Доставка. Тел. (067)350-38-83.

П. добру корову! Спокійна, доглянута, молоко смачне. Тільна, 9 років. Дoitься вручну та апаратом. Ціна договірна. Село Смиківці Тернопільська область. Деталі за тел. (097) 822-77-98.

КУПЛЮ П. автомобілі: ГАЗ, ВАЗ, «Москвич», «Таврію», «Славути», іномарки, буси в будь-якому технічному стані. Можна без документів. Тел.: (098) 604-45-44, (066) 971-70-44.

П. ВРХ (велику рогату худобу), телята і лошата. Дорого. Можливе перевезення худоби. Тел.: (067) 811-09-35, (066) 757-68-41, Тарас.

П. дорого пір'я, старі пір'яні ковдри, подушки та пір'я з гусей і качок. Приїжджайте за адресою. Тел. (068) 067-13-19.

РІЗНЕ П. фарбуємо дахи, церкви, покриваємо куполи під золото. Свід. серія І, №085873 від 07.03.2012 р. Тел. (098) 048-42-83.

РОБОТА П. потрібен вантажник будматеріалів. Оплата від виробітку, орієнтовно від 1000,00 грн. за робочий день. Тел. (096) 679-16-09.

ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ П. загублений додаток до диплому молодшого спеціаліста за спец. 5.05010201 «Обслуговування комп'ютерних систем і мереж», виданий Технічним коледжем ТНТУ ім. І.Пулужя у 2012 р. на ім'я Катрук Олег Володимирович, вважати недійсним.

П. втрачений військовий квиток

Real estate advertisement for 'МАТІО' building company. Includes phone number 050 20 47 663 and address В. Лучаківського, 6.

Євген Удін: магія мистецтва та магнетизм особистості

У Козові освятили фігуру Ангела-охоронця

15 липня парафіяни церкви Святого Володимира святкували у Козові храмовий празник.

Після Божественної Літургії, на яку прибуло чимало священників, урочисто освятили фігуру Ангела-охоронця, яку виготовив на честь 30-річного ювілею храму уродженець Козови - скульптор Іван Сонсядло.

Скульптурна композиція зобра-

жує Ангела-охоронця, який крилами огортає карту України та складає руки у молитві. До слова, мапа України, кожна буква напису та німб над головою Ангела відчеканені настоятелем храму, митрофорним протоієреєм Богданом Скаским.

Після освячення скульптури священники, парафіяни пішли до центру селища, де вшанували полеглих Героїв російсько-української війни.

Валентина МЕДИЦЬКА

Написано серцем

Скільки літа!...

Скільки літа ще не спито
Із вербових жмень.
Золотиться спілим житом
При дорозі день.

Липень вже на роздоріжжі,
Серпень взяв весло.
Молоді пташата лише
Пробують крило.

Ще нікого не бентежить
Літечка межа.
Ще квітчаста зелень стежки
Світла, як душа.

Ночі ще, як теплий подих
Із дівочих вуст.
Ходить місяць по городах,
Жовтий, як гарбуз.

Ще у лузі біга гребка,

Сіном шелестить.
Льон іще із чаші неба
Спрагло п'є блакить.

В лузі вітер серед квітів
Спраглий до утіх...
Скільки літа ще не спито
Із долонь твоїх!

Микола БУДЛЯНСЬКИЙ

Спека

Земля, як рана.
День завмер.
На вістрі сонця -
кут за тридцять.

Такої спеки, як тепер,
Ще не пригадає криниця.
Відро втомилося, бо сповна
У поті дна працює вперто,
Де вимір спеки - глибина.
Хто зможе піт з відра утерти?

Володимир ПРАВЧУК

Гран-прі для «Сонечка»

Зразковий аматорський ансамбль танцю "Сонечко" Тернопільського палацу культури "Березіль" імені Леся Курбаса (керівник Зіновія Бирда) здобув Гран-прі міжнародного фестивалю танцю "Чорноморські перли", що відбувся у місті Несебр, Болгарія. Учасники ансамблю представили українські народні танці, серед яких "Решето" та "Данець".

Море оплесків отримав колектив від глядачів, яким найбільше припав до душі танок "Данець". Діти також мали змогу відпочити на узбережжі Чорного моря та отримали незабутні емоції від прогулянок старовинним містом Несебром.

До речі, за участю ансамблю "Сонечко", який діє уже понад 40 років, відбувається не одне свято в Тернополі. Танцювальний колектив неодноразово перемагав на різних міжнародних конкурсах і фестивалях.

Рита КВАЧ,
головний зберігач фондів
Почайівського історико-художнього
музею, член НСЖУ

Євген Тимофійович Удін – художник світового рівня, педагог, громадський діяч. Заслужений художник УРСР (1987 р.), член НСЖУ (1957 р.) та НСХУ (1970 р.) 2005–2015 рр. – старший викладач Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Т. Шевченка. 2007–2015 – доцент кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва, дизайну і методики їх викладання ТНПУ ім. В. Гнатюка. Підготував сотні талановитих студентів. Оформив понад 120 видань, у тому числі й дитячих. Виставки за кордоном: в Болгарії, Польщі, Румунії, Словаччині, США, Канаді, Японії. В Україні – у Чернівцях, Львові, Вінниці, Тернополі, Кременці, Бережанах, Вишнівці, Почаєві. Нагороди: Почесний Хрест «За заслуги перед містом Тернополем» (2001 р.), премії ім. Іванни Блажкевич (2006 р.) та ім. братів Богдана та Левка Лепких (2010 р.).

наша з Тамарою Удіною (моєю першою дружиною) зірка. Тамара Олексівна була чудовою людиною, педагогом. Вона одна з перших у дипломній роботі, по закінченні Ленінградської художньої академії, дослідила творчість маловідомого у ті часи, а нині знаного у всьому світі скульптора Іоанна Пінзеля. Саме завдяки їй я у 1960 р. став тернопольнянином, коли ми одружилися. Спільно з Тамарою ми підіймали творче життя у Тернополі, гуртуючи художників. Організаційного досвіду я набув у роботі Чернівецької обласної організації Спільки художників України (голова Іван Холоменюк), як член правління був головою секції графіки, а ставши тернопольнянином, поставив за мету створити Тернопільську обласну організацію цієї Спільки. Тож у 1983 р. я став засновником і першим головою цієї організації, яку очолював упродовж п'яти років. Тобто, ми з Тамарою були першими її членами і зробили посильний внесок у те, що наше улюблене місто Тернопіль стало по-справжньому «файним» (усміхається).

Євгене Тимофійовичу, розкажіть як пролягла ваша дорога у мистецтво? Які чинники сприяли тому, що ви вибрали саме цю професію?

Можна сміливо сказати, що цей шлях «простелила» мені мама. Вона мріяла, аби я став художником. Пам'ятаю з дитинства, що першою моєю зустріччю з творчістю був килимок, який висів над моїм ліжечком. Це була аппликація на тканині з різноколірових клаптиків зображена оголена жінка, що лежала на яскраво-зеленій траві, волосся у неї вогненно-руде, сонечко, що світило на неї, - жовтогогарного кольору. Це був витвір моєї мами. У ті повоєнні часи люди, як могли і вміли, прикрашали свій побут. Пригадував, я проводив пальчиком по стіках тканини, обводив ним пишні обриси жіночого тіла... Коли мені виповнилося 5–6 років, на день народження отримав несподіваний сюрприз. Це був альбом із вміщеними в ньому моїми першими малюнками, який оформила мама. Мене вразили мої ж малюнки, бо про багату з них я вже не пам'ятав. Зібрані усі разом у альбомі, вони мали цікавий і урочистий вигляд. Ця увага і повага до моєї творчості розвинула в мені серйозне ставлення до малювання. У старшому віці з нагоди днів народження я отримував цікаві ілюстровані книги про відомих художників, причому не лише вітчизняних, а й зарубіжних. Нині у моїй колекції видань про визначних митців світу, яку започаткувала мама, більше семисот різноманітних примірників. Отже, роль мами полягала в тому, щоб прищепити мені любов до мистецтва і цілеспрямовано провадити в напрямку професійного вибору. До речі, саме мама була моїм першим суворим, справедливим і заохочуючим до праці критиком упродовж усього її життя. Всі роботи, які вона схвалювала, обов'язково потрапляли на виставки і мали успіх. І я дуже

щасливий: і тому, що здійснив її мрію, і тому, що знайшов себе у професії. Адже відомо, що той, хто займається улюбленою справою, ніколи не працює і отримує щоденну радість...

Євгене Тимофійовичу, що у нинішній час є найголовнішим, на що спрямовуєте сили?

Моє кредо нині – не залишити по собі жодної незакінченої роботи. У запасниках домашніх архівів накопичилось чимало робіт, які потребують завершення. До прикладу, наразі допрацьовую графічну роботу 1964 р. «Тернопіль», працюю над творчим спадком Тамари Удіної – оформлюю багато її акварельних робіт, також над створенням нових картин. Тобто, мої дні щент заповнені працею. Моєю помічницею і натхненницею є моя дружина Людмила, з якою у шлюбі понад чверть століття. Ми чудово розуміємо одне одного, адже й вона, як і я, педагог – працює викладачем музики по класу фортепіано в Тернопільському мистецькому фаховому коледжі ім. С. Крушельницької. Наше завдання – підготувати якомога більше обдарованих дітей до вступу у професійні мистецькі заклади, дати їм путівку в життя.

Чи вважаєте себе щасливою людиною?

О, так. Можу сказати, що щасливий на всі сто відсотків (усміхається). Моя зірка удачі ніколи не зраджувала мене. Я прожив красиве, цікаве, багате подіяння життя. Чимало досягнув у царині мистецтва. Залишаю прийдешньому поколінню величезний творчий спадок. Як і кожна людина на землі, робив чимало помилок, були в ньому падіння і злети. На загал же скажу, що не проміняв би своєї долі на жодну іншу, адже займався улюбленою справою, любив життя, людей, був відкритим до них і завжди йшов їм назустріч. Пізнав справжню дружбу і кохання. Мав вдячних поціновувачів творчості. Моя донька Олена Арутюнян і онука Каріна, які мешкають у США, прийняли від мене творчу естафету – стали справжніми художницями.

Що побажаєте молодому творчому поколінню, яке тільки починає перші кроки у мистецтві?

Насамперед, віри в себе. Також, щоб не намагалися когось наслідувати: ні Удіна, ні інших художників. Бажаю їм знайти власну творчу родзинку і розвивати її.

Євгене Тимофійовичу, хотів зауважити, що іноді достатньо однієї секунди, аби помітити людину, однієї хвилини, аби вона сподобалася, однієї години, аби її полюбити, і не вистачить усього життя, аби її забути... Це твердження можна віднести як до вашої творчості, так і до вашої неповторної харизми: зустріч із вами стає справжнім святом душі і запам'ятовується на все життя. Дякую за цікаве спілкування, бажаю міцного здоров'я, наснаги і натхнення, щоб і надалі радували нас своєю неймовірною творчістю.

Рита КВАЧ,
головний зберігач фондів
Почайівського історико-художнього
музею, член НСЖУ

Нещодавно у Почаївському історико-художньому музеї відбулася виставка високопрофесійних художніх робіт – графіки заслуженого художника УРСР Євгенія Удіна (47 картин) та акварельних робіт (15 картин) Тамари Удіної. Захід завершився незабутньою творчою зустріччю з мистцем, справжнім дійством – театром одного актора. Підсумком цих мистецько-культурних заходів стало інтерв'ю з непересічним майстром пензля, патріархом двох історичних епох – радянської та незалежної України – неординарною харизматичною особистістю Євгеном Тимофійовичем Удіном.

Євгене Тимофійовичу, що відбувається нині у вашому творчому житті?

Моє творче життя, незважаючи на солідний вік, - у квітні мені виповнилося 87! – я сказав би, нуртує. Із найважливішого. У 2019 р. була створена громадська організація «Євген Удін і Компанія» з метою популяризації мистецтва (через участь у різноманітних культурних заходах і громадському житті нашого міста) і благодійництва. До прикладу, її члени – Володимир Шумило, Оксана Іванів, Ольга Міщук, Оксана Бурда, Микола Кафтан, Ірина Кафтан, Любов Поворознюк, Володимир Поворознюк і я – постійно задіяні у проведенні щорічних днів міста: розгортаємо виставки своїх робіт безпосередньо на вулиці, по закінченні чимало полотен даруємо в різні музеї Тернополя. Я, як правило, під час подібних заходів дарую по п'ятьдесят десятків робіт у майбутній музей історії Тернополя, передаючи їх можновладцям. Останні два з половиною роки, продаючи полотна, значний відсоток донатимо на потреби нашої 44-ї окремої артилерійської бригади імені гетьмана Сагайдачного (м. Тернопіль).

Також зайнялися дуже потрібною справою – роботою з переселенцями, передусім із студентською молоддю, яка навчалася в середніх і вищих художніх вузах сходу і півдня нашої країни. Проводимо з ними майстер-класи, пленери у Карпатах, чим допомагаємо розвивати їх художній хист. І це абсолютно безкоштовно. Основне організаційне навантаження в цих заходах лежить на очільниці «Євген Удін і Компанія» – Галині Федун, надзвичайно активній, «пробивній», щирій, доброзичливій людині.

У Вишнівцькому палаці в окремій залі постійно діє виставка моїх робіт, яку я час від часу оновлюю. Незабаром буде надано ще два приміщення: для моїх робіт і для робіт згаданих вище митців громадської організації «Євген Удін і Компанія».

Нині готую персональну виставку художньої графіки, яка незабаром має відбутися у Польщі. Це сорок дві картини, створені ще у 1999 р., на яких відтворені костели міста Жешув.

Ви багато працюєте як графік. Вам вдалося виробити власний «удінський» почерк, який не сплутаєш із жодною іншою авторською манерою виконання. Це надзвичайно скрупульозна, філігранна робота, а буквально заворожує. Ви – один із найкращих українських графіків. Як формувався ваш стиль графічного малювання і в яких техніках працюєте?

Хочу зауважити, що графіка – один із найдревніших видів мистецтва, що виник ще на зорі існування людства. Про це свідчать печерні малюнки первісних людей. Я найбільше люблю працювати над створенням графічних малюнків. Кожен митець веде пошуки з привнесення особливих елементів в уже існуючі стилі і техніки чи розробляє авторські, створюючи власну манеру малювання. Це не простий процес. Становлення моєї власної графічної манери формувалось здебільшого під час навчан-

ня у Львівському поліграфічному інституті ім. І. Федорова (нині Українська академія друкарства), де готували переважно оформлювачів книг, газетних художників. Найважливішим є те, що мені все-таки вдалося створити, як ви мовили, власний почерк і постійно удосконалювати його.

Працював у різних техніках: літографія, офорт, ліногравюра, які використовують для виготовлення тиражованих зображень. Так, літографія малюється особливим розчином на італійському камені. Офорт є різновидом гравюри на металі – відтиск отримують з друкарських форм, попередньо оброблених кислотою. Ліногравюра – це опукла гравюра, створена вирізуванням малюнка на лінолеумі із застосуванням туші. У мене чимало графічних робіт, виготовлених цими техніками. Дуже цікаво було освоювати їх, привносити щось своє. Проте переважають графічні роботи в єдиному екземплярі, тобто малюнки. Чорно-білі виконуються простими олівцями (твердими і м'якими, я використовую 12 видів), для створення кольорової графіки застосовую кольорові олівці, які полюблюю ще з дитинства, або спеціальні гелеві ручки, яких в моєму арсеналі 64 відтінки кольорів.

Відомо, що ваші роботи є навіть у Ватикані. За яких обставин вони туди потрапили?

Це дійсно так. Нагода зробити подарунок Папі Іоанну Павлу II з'явилася у 1999 р., коли я перебував у Польщі і працював над згаданою уже колекцією графічних робіт «Костели Гжешова». У цей час планували святкування сторіччя побудови костелу М.Б. Салітинській, на якому мав бути присутнім Понтифік. Але він захворів і зустріч відмінили. Тоді єпископ Владислав, з яким я співпрацював, запропонував зробити подарунок Папі – мій графічний малюнок цього костелу. Незабаром я отримав лист від Іоана Павла II на його фірменному бланку, в якому він висловив захоплення моєю картиною, дякував мені, бажав успіхів у подальшій творчості і поблагодійно мене. Цей документ вважаю одним із найбільших моїх скарбів. Пізніше, через того ж єпископа Владислава, я дарував інші свої творіння для Ватикану, які приймали з великою вдячністю.

Євгене Тимофійовичу, це правда, що ви дотичні до створення у Тернополі алеї Зірок, де є і ваша зірка?

Так, 28 серпня 2011 р. зі спільною ініціативою зі знаним та шанованим Олександром Смиком, який уже, на превеликий жаль, відійшов у засвіти, була відкрита пам'ятна алея Зірок на вулиці Гетьмана Сагайдачного, де у бронзових зірках тернового цвіту вміщені імена видатних тернопольців, які зробили вагомий внесок у розвиток міста, – митців, лікарів, науковців, будівельників, меценатів. Щороку на ній з'являються нові імена. А в 2020-му там з'явилася і

